

Sygn. akt: VI Co 11/24

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lutego 2024 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Rafał Jerka

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2024 r. w Olsztynie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku **B. R.**

z udziałem

o wyłączenie sędziego SSO J. B.

postanawia:

na podstawie art. 42a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. prawo o ustroju sądów powszechnych wyłączyć od rozpoznania sprawy SSO J. B.

SSO Rafał Jerka

1.odn

2. odpis doręczyć:

- powódce

VI Co 11/24

UZASADNIENIE

Powódka B. R. w sprawie (...) wniosła o wyłączenie od orzekania w sprawie w trybie art. 42a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. (Dz.U. Nr 98, poz. 1070) prawo o ustroju sądów powszechnych SSO J. B. wskazując iż rozpoznanie sprawy z jego udziałem doprowadzi do naruszenia standardu rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny Sąd. W uzasadnieniu powołała się na szereg argumentów uzasadniających takie przekonanie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie SSO J. B. w trybie art. 42a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. prawo o ustroju sądów powszechnych jest zasadny.

1.Tytułem wstępu należy wskazać w judykaturze panuje zgodny pogląd, iż w sytuacji wystąpienia ryzyka nieprawidłowej obsady sądu należy podjąć wszelkie środki zapobiegające, a jednym z nich jest **instytucja wyłączenia sędziego** (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 czerwca 2022 r., V KO 43/22, LEX nr 3375645; z dnia 23 czerwca 2022 r., II KO 48/22, LEX nr 3370369; z dnia 28 lipca 2022 r., V KO 69/22, LEX nr 3375652; z dnia 25 listopada 2021 r., I CSKP 524/21, LEX nr 3262183). W tej sytuacji nie może budzić wątpliwości wybrany przez powódkę procesowy sposób weryfikacji składu sądu tj. art. 42a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r prawo o ustroju sądów powszechnych, alternatywnie 49 kpc .

2. Należy zauważyć, iż przedmiotowy wniosek z **oczywistych względów nie podlegał** przekazaniu do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego w trybie art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. 2023, poz. 1093) a to z następujących względów:

a) w uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego - Izba Cywilna, Karna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110- 1/20 (OSNK 2000 nr 2, poz. 1 i OSNC 2020 nr 4, poz. 34) przesądzono, że udział w składzie Sądu Najwyższego osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (dalej KRS) ukształtowanej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3) **prowadzi w każdym przypadku** do sprzeczności składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 kpc. Uchwała z chwilą jej podjęcia uzyskała moc zasady prawnej (art. 87 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym), a to oznacza, że skład orzekający w niniejszej sprawie jest nią związany. W takiej sytuacji Sąd nie był zobligowany do przekazania przedmiotowego wniosku do rozpoznania Izbie, której orzeczenia w każdym wypadku dotknięte są nieusuwalną wadą.

b) Sąd rozpoznający wniosek musi też uwzględnić wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 5 czerwca 2023 r. (C-204/21), w którym wprost uznano, że przekazanie - na podstawie art. 26 § 2 SNU - do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego rozpoznawania zarzutów i zagadnień prawnych dotyczących braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego stanowi uchybienie zobowiązaniom, które wynikają z mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. 2004, nr 90, poz. 864/30 ze zm., dalej: „TUE”) w związku z art. 47 Karty praw podstawowych, jak również na mocy art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tekst skonsolidowany Dz.Ur.UE 2016 C 202, s. 1) i zasady pierwszeństwa prawa Unii. W tej sytuacji **stosując zasadę pierwszeństwa prawa UE oraz zasadę lojalnej współpracy** Sąd Okręgowy był zobowiązany do pominięcia art. 26 § 2 SNU (regulacji przekazującej do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN rozpoznanie przedmiotowego wniosku) i przejęcie tego wniosku do samodzielnego rozpoznania.

3. Nie ulega też wątpliwości, iż słuszny był postulat powódki o rozpoznanie niniejszego wniosku z pominięciem wskazanych przez nią sędziów VI Wydziału Cywilno - Rodzinnego SO w O. tj. K. N., A. J. (1), L. M., A. N., A. J. (2). Wymienieni wyłączeni byli od rozpoznania tego wniosku z w myśl § 43 pkt 1a rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości Regulamin urzędowania sądów powszechnych z dnia 18 czerwca 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1141), który wszedł w życie w dniu 8 lutego 2024 r. , zgodnie z którym „ Sprawy w przedmiocie rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego w sytuacji, gdy wśród podstaw tego wniosku znajduje się okoliczność dotycząca powołania sędziego, nie są przydzielane sędziom, którzy objęli stanowisko w wyniku wniosku o powołanie sędziego, przedstawionego Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej przez Krajową Radę Sądownictwa, ukształtowaną z zastosowaniem art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. z 2021 r. poz. 269 oraz z 2023 r. poz. 1615). Sędziowie ci nie są uwzględniani w przydzielaniu spraw, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, przez SLPS .”

4. Przechodząc do merytorycznej oceny przedmiotowego wniosku należy wskazać, iż zgodnie z już utrwalonym orzecznictwem (por. uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. I KZP 2/22, OSNK 2022, nr 6, poz. 22, postanowienie z dnia 23 czerwca 2022 r.

III KK 198/22) brak jest **podstaw do przyjęcia a priori**, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest sprzeczny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 kpc.. Oznacza to, że należy **wykazać in concreto**, że z uwagi na dające się zidentyfikować okoliczności związane z powołaniem danego sędziego do sądu, istnieją tego rodzaju wątpliwości, iż sąd w składzie którego zasiada taki sędzia jest sprzeczny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 kpc. Zatem wbrew twierdzeniom powódki sam fakt, powołania SSO J. B. w procedurze awansowej z udziałem nieprawidłowo ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa nie jest wystarczającym argumentem za uwzględnieniem wniosku.

5. W ocenie jednak Sądu rozpoznającego niniejszy wniosek, okoliczności powołania SSO J. B. najpierw do Sądu Rejonowego, a następnie w niedługim czasie do Sądu Okręgowego wskazują bez wątpienia, iż Sąd z jego udziałem

jest sprzeczny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 kpc, gdyż wymieniony nie spełnia tzw. „testu niezależności” wskazanego w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (sygn. akt BSA I 4110 1/20, OSNKW nr 2/2020, poz. 7) następnie sprezyzowanych w uchwale składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego - Izba Karna z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22. Wskazano tam na następujące okoliczności które należy brać pod uwagę przy powołaniu sędziego:

- czy jest to pierwsza nominacja, czy też jest to awans na kolejne stanowisko sędziowskie,
- do jakiego szczebla jest to awans, gdyż surowsze są wymagania w stosunku do sędziów ubiegających się o awans do sądów, które znajdują się wyżej w strukturze sądownictwa,
- równoczesność (lub zbliżony czas) uruchomienia drogi awansowej z objęciem ważnego stanowiska w administracji sądowej w drodze arbitralnej decyzji Ministra Sprawiedliwości,
- utajnienie obrad KRS w zakresie danej kandydatury,
- jednoznacznie negatywna opinia zgromadzenia ogólnego sędziów,
- porównanie osiągnięć zawodowych kandydata z doświadczeniem zawodowym i poparciem środowiska dla kontrkandydatów,
- to, czy kandydat w ogóle miał kontrkandydata do awansu, czy też był jedyną osobą, która wzięła udział w danym konkursie.

6. Biorąc pod uwagę powyższe kryteria nie ulega wątpliwości, iż SSO J. B. nie spełnia wskazanego testu, a to z następujących powodów:

1) Wymieniony w konkursie na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w P. miał trzech kontrkandydatów: W. H., D. O. (1) i S. W.. Sędzia J. B. otrzymał **jednoznacznie negatywną opinię kolegium Sądu Okręgowego** w O. (2 głosy „za”, 5 głosów „przeciw” i 5 głosów „wstrzymujących się”) podczas gdy pozostali kandydaci otrzymali opinię pozytywną. Dodatkowo jego kandydatura na posiedzeniu Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów okręgu Sądu Okręgowego w Olsztynie, które odbyło się w dniu 11 października 2018 r. uzyskała również **negatywną rekomendację** tj. 28 głosów „za” i 30 głosów „przeciw”, przy 17 głosach „wstrzymujących się” w przeciwieństwie do jego kontrkandydatów tj. W. H. (46 głosów „za” i 14 głosów „przeciw”, przy 15 głosach „wstrzymujących się”) czy D. O. (1) (54 głosy „za” i 9 głosów „przeciw”, przy 12 głosach „wstrzymujących się”). W tej sytuacji uchwała nr 145/2019 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 23 stycznia 2019 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w P. J. B. i odrzucenie pozostałych kandydatur miała **charakter wyraźnie pozamerytoryczny** (odrzuceni zostali kandydaci tj. W. H. i D. O. z większym poparciem środowiska, z lepszymi ocenami kwalifikacyjnymi, po aplikacjach sądowych, z długim stażem pracy w sądownictwie – asystenci sądowi itp.).

2) Następnie wymieniony krótko po nominacji na sędziego Sądu Rejonowego (10.06.2019 r.) **uzyskał nominację na stanowisko w Sądzie Okręgowym w O.** (6.12.2023 r.). W tej kwestii należy wskazać na dwa aspekty

a) w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2023 r. III KK 239/23 wskazano, iż inaczej należy oceniać decyzję o ubieganiu się o awans sędziowski w procedurze prowadzonej przed Krajową Radą Sądownictwa powołaną ustawą z 2017 r. w sytuacji **gdy miała ona miejsce** już po uchwale trzech połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. Taki kandydat znalazł prezentowany w niej pogląd tj., jaki wpływ może mieć odebranie nominacji uzyskanej w tak wadliwym procesie nominacyjnym na ocenę czy skład z jego udziałem będzie zgodny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 kpc. W pełni świadomie zatem, znając realia prawne i polityczne podjął decyzję o ubieganiu się o awans sędziowski.

b) w procedurze awansowej wymieniony **nie posiadał żadnego kontrkandydata** co miało zapewne związek z tym, iż sędziowie okręgu (...) w zdecydowanej większości mając świadomość wadliwości nominacji z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa powołaną ustawą z 2017 wstrzymali się od udziału w tychże konkursach.

c) nie bez znaczenia jest też **na niespotykanie szybką ścieżką awansu** (jak na realia panujące przed 2017 r.). W poprzedniej prawidłowo ukształtowanej rzeczywistości prawnej czymś niespotykanym było uzyskanie awansu w sądownictwie powszechnym po 3-4 latach pracy w sądzie niższej instancji, chyba że kandydat odznaczał się wybitnymi osiągnięciami w materii w której następnie zostawał sędzią sądu wyższej instancji (tytuł profesorski, wybitny specjalista i praktyk zatrudniony w renomowanej kancelarii prawnej itp.). Po stronie SSO J. B. żadne szczególne względy przemawiające za tak szybkim awansem nie przemawiały.

W świetle powyższych kryteriów ocenionych łącznie , nie ulega wątpliwości, iż wymieniony nie spełnia tzw. „testu niezależności” wskazanego w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (sygn. akt BSA I 4110 1/20, OSNKW nr 2/2020, poz. 7) a zatem wniosek o jego wyłączenie w trybie art. 42a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. (Dz.U. Nr 98, poz. 1070) prawo o ustroju sądów powszechnych jest zasadny.

7. W ocenie Sądu orzeczenie o wyłączeniu nie podlega doręczeniu w trybie art.42a§ 13 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. (Dz.U. Nr 98, poz. 1070) prawo o ustroju sądów powszechnych SSO J. B., gdyż przewidziana tam droga odwoławcza (zażalenie do 5 –cio osobowego składu Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego) jest sprzeczna z racjami wyłożonymi w pkt 2a niniejszego uzasadnienia (postępowanie z udziałem osób wchodzące w skład tej Izby są z mocy prawa nieważne - art. 379 pkt 4 kpc). Z tych względów w praktyce nie istnieje przewidziana w powołanej wyżej regulacji droga odwoławcza.

SSO Rafał Jerka

1. odn

2. odpis doręczyć:

- powódce

3. orzeczenie opublikować w portalu orzeczeń sądów powszechnych zgodnie z załączoną kartą